

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 80 petič vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inzerati petič vrst & Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopis se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Kaniževa ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.

Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Pomirjenje v ČSR:

Po volitvah nadaljevanje pogajanj s Henleinom

Tudi večerajšnja druga etapa občinskih volitev je potekla v miru — Pogajanja med češko-slovaško vlado in sudetskimi Nemci se bodo ta teden nadaljevala

PRAGA, 20. maja. br. Včeraj so bile volitve v 2.740 občinah. Volili so tudi okrajne občinske odbore Velike Prage. Kakor ni bilo drugače pričakovati, so potekle volitve v popolnem miru in miru. Vlada je izdala vse potrebne ukrepe, da prepreči vsak incident. Od sobote zvečer do nedelje zvečer je bilo tudi prepovedano točenje alkoholnih pijač.

Po dosedanjih rezultatih so dobili Nemci v popolnoma nemških krajih 80 do 95 odstotkov vseh glasov. V teh krajih so največ izgubili nemški socialni demokrati, kar pa ni toliko posledica preorientacije volilcev, kakor posledica pritiska, ki so ga izvajali nemški podjetniki nad svojimi delavci.

V čeških pokrajinah so zmagale stranke vladne koalicije, ki so ponekod nastopile z enotno listo. V teh krajih so nemški glasovi v primeri z zadnjimi volitvami nazadovale. Na Slovaškem je dobila večinoma občin, kjer so bile včeraj volitve, slovaška ljudska stranka, drugod so se pa brez volitev spoznale glede razdelitve mandatov. V češko-slovaškem taboru volitve niso prinesle znatnejše spremembe.

Pogajanja s Henleinom

PRAGA, 29. maja. AA. Opaža se, da je razgovor, ki ga je imel češko-slovaški ministrski predsednik dr. Milan Hodža v soboto s sudetsko-nemškima narodnima poslancema Kundtom in Peteršom, precej omilil splošno napetost. Iz dobropoučenih krogov se doznava, da sta omenjena narodna poslancina izročila češko-slovaškemu ministrskemu predsedniku pismo Konrada Henleina. Politični krogi mislijo, da vodstvo sudetsko-nemške stranke zdaj več toliko ne govori o neprestano poudarjanem pogoju

za razgovore s češko-slovaško vlado, pač pa, da so se začela že kompromisna pogajanja.

LONDON, 30. maja. Londonski oddelčni krogi so z velikim zadovoljstvom sprejeli vest, da se bodo ta teden nadaljevala pogajanja med Henleinom in Hodžom. Menijo na splošno, da je od prvega sestanka poteklo dovolj časa in da je sedaj manjšinsko vprašanje v ČSR že precej jasno.

Ameriški Slovaki v Pragi

PRAGA, 30. maja. AA. Včeraj so Slovaki iz Amerike obiskali Sveti Turčansk, kjer so Slovaki in Čehi v letu 1918 prvič skupaj nastopili in manifestirali. Vključ silnemu naliču, jih je prebivalstvo navdušeno pozdravilo. Po banketu so položili vence na grobove padlih Slovakov v borbi proti Avstriji. Skupina teh Slovakov pride danes v Prago, kjer jo bo sprejel predsednik republike dr. Beneš. Nato bodo sprejeti tudi pri predsedniku vlade Hodži. Delegati te skupine pa bodo nato še obiskali ameriškega poslanca v Pragi.

Angleški poslanec pri dr. Hodži

PRAGA, 29. maja. AA. Češko-slovaški ministrski predsednik dr. Hodža je sprejel angleškega poslanca Newtona.

Strang vrnil v London

LONDON, 30. maja. AA. Strang se bo v torek vrnil v London po obisku Prage, Berlina in Pariza. Strang bo takoj sestavil poročilo o svojem potovanju in ga predložil vladi. Poročilo bo zajelo vse njegove vtise v Pragi, Berlinu in Parizu in bo obravnavalo vsa vprašanja.

BERLIN, 30. maja. AA. Ravnatelj oddelka za Srednjo Evropo v zunanjem ministrstvu Strang je sredi odpotoval iz Berlina v Pariz. Pred odhodom je imel dolg razgovor z angleškim veleposlanikom v Berlinu sirrom Hendersonom.

Posredovanje med Poljsko in ČSR

BUKAREŠTA, 30. maja. Prvi rumunski veleposlanik v Varšavi Franasovici je odpotoval na svoje mesto, dočim se prvi poljski veleposlanik Raczinski pričakuje v Bukarešti te dni. Ob tej priložnosti piše tehnik »Bullit«:

oul Raptamanijc o rumunsko-poljskih odnosih in prihaja do zaključka, da bi Rumunija lahko igrala v borbi začno posredovalno vlogo med Poljsko in Češko-slovaško, ker je z obema državama v tesnih prijateljskih odnosih, pa tudi razmere jo silijo k temu.

Gospodarska pogajanja z Nemčijo prekinjena

BERLIN, 30. maja. Gospodarska pogajanja med Češko-slovaško in Nemčijo so bila danes prekinjena. Že od ponedeljka dalje so se pojavljale težkoče, danes pa je vodja nemške delegacije sporočil češki delegaciji, da se ne more nadalje pogajati.

Nove borbe na španskih bojiščih

Nov naval frankovcev pri Teruelu

BARCELONA, 30. maja. Republikanci so ponovili napade na mostišča pri Balagueru, severno od Leride, in na mostišče pri Soroseli, južno od Fraga. V obeh odsekih so kljub budemu odporu nacionalistov utrdili svoje pozicije.

V pokrajini Castellon so nacionalistične čete, ki so nad mesec dni niso moge ganiti, začele ofenzivo v odseku Castellon proti vasi, ki je kakih 22 km severozahodno od Morelle. Razvil se je srčit boj. Vlado čete so nacionalistične napade večkrat zavrnile, nato pa so nadaljevale prodor.

Vojno ministrstvo je objavilo naslednje uradno poročilo:

Na vzhodni fronti smo v odseku Balaguer in Trempa popravili svoje pozicije. V odseku Alcaide de Solva je sovražnik po topniškem ognju zavzel vrhova 1533 in Santa Lucia, pozneje pa so ga naše čete

s protinapadom vogle nazaj. Pri Castelloru se bitka nadaljuje in so nacionalisti za cenno težkih žrtev zboljšali svoje pozicije.

Ob 11. so nacionalistična letala bombardirala Barcelono. Zaradi krepke protiletalske obrambe so morala sovražna letala odnehati in spustiti vse preostale bombe v morje.

Državni podtajnik v vojnem ministrstvu je podpisal ukaz o mobilizaciji 25. 26. in 27. razreda vojskih novincev, ki se morajo javiti v svojih vojskarnah 1. in 2. junija.

VALENCIJA, 30. maja. AA. Sredi se je povečal pritisk nacionalistov jugovzhodno od Teruela in se razvija huda bitka pri Escandronu. Fronta je le malo spremenjena.

VALENCIJA, 30. maja. AA. Od 1.30 do 2.30 zjutraj so nacionalistična letala napadla Valencijo. Bombe so napravile mnogo škod. Protiletalski topovi so obstreljevali letala.

Nov zločin ameriških roparjev otrok

NEWYORK, 30. maja. AA. Iz Newporta poročajo, da so na obrežju v Danportu našli razpadajoče truplo 12 letnega dečka Levina, ki je bil izginil dne 24. februarja. Oče, znani newyorški odvetnik je potem, ko je sin izginil prejel od neznanca pismo z zahtevo, naj položi 60.000 dolarjev za odkup sina. Oče je zastojal poskušal stopiti v stik z zločinci. Dne 2. marca je zopet dobil pismo, ki je zahtevalo naj plaša 30.000 dolarjev, toda oče se je zastojal truditi najti zvezo z roparji in to vključno pozivom po radiu in vključno pozivom, ki so jih predvajali skoraj v vseh kinih.

Razne nesreče

BERLIN, 30. maja. AA. Včeraj se je ponesrečilo v bližini Langfata pošto letalo na poskusnem poletu. Med letalci, ki so se ponesrečili, je bil tudi znani specialist kapetan Falke, ki je dozdaj preletel že milijon 500.000 km.

Klerikalna »Hrvatska straža« in naročniki

V Zagrebu izhaja klerikalni dnevnik »Hrvatska straža«. Je to borbena organ hrvatskih katoliških akademskih starih, organizacije, ki je znana pod imenom katoliškega seniorata. Let je glasilo tiste struje med hrvatskimi katoliki, ki bi rada raje danes nego jutri osončala posebno hrvatsko klerikalno stranko. Ako bi človek sodil »Hrvatsko stražo« po njeni samozavednosti in osebni pisavi, bi mislil, da ima za sabo vse sloje hrvatskega naroda, torej tudi tako ogromno število plačujočih naročnikov, da ji ni treba biti prav nič v skrbeh za svoj obstanek. No, kakor vse kaže, se mora »Hrvatska straža« boriti z nemalimi gnotnimi težavami. V eni njenih zadnjih števil namreč citamo tole bridko tožbo njene uprave: »Prosimo vas one, ki so zastali z naročninami, da zaenkrat čim prej plačajo. Jih je namreč lepo število, ki niso odgovorili na naše zadnje opominke in niso poslali označenega zneska v tve naročnine. Zato jih ponovno prosimo, da izpolnijo napram nam svojo dolžnost, da ne bomo primorani v drugi številki napovedati obsevnih opominov. Vsek dan objavljamo imena starih dolžnikov, pa je iz tega vidno, da so nekateri ostali dolžni velike vsote. Svedra smo te dolžnike opominjali že večkrat, pa nismo dobili od njih nobenega odgovora. Prav ti zastojali na naročnini najbolj pričajo, v kako težkem položaju se nahajajo naši člani, za katerega so

bile do sedaj doprinešene tolike materialne in moralne žrtve... Vsako odlaganje pri plačevanju naročnine spravlja upravo lista v največje nepravilne. Netočna plačevanje naročnine je obenem največja muka v rednem delu za napredek lista. Uprava mora namreč največji del svojega časa zapravljati z neprestanim pisanjem raznih opominov in z izterjevanjem naročnine. Sicer pa je pri vseh drugih listih običaj, da se naročnina točno in naprej plačuje. Pri nas pa se zdi, kakor da bi hoteli iz tega pravila napraviti izjemo! — Po tej tožbi pa postavlja uprava celo vrsto nemarnih naročnikov na srmočni oder z vsotami, ki so jih na dolgu za naročnino. Zanimiva so imena teh nemarnih naročnikov: Jugović don Božidar 210 din, Jukić fra Janko 370, Juračić don Jerko 130, Karalđ fra Lorenz 1400, Karin fra Karlo 70 din itd. — Ako bi kak nacionalni ali napredni list objavil takšno lamentacijo svoje uprave, bi ves klerikalni tisk plaval v veselju in kričal, da javnost odklanja ideje, ki jih zastopajo oni listi ter napovedoval njih skorajšnji konec. No, mi »liberalci« pa smo boljši in spodobnejši ljudje, zato tega ne stordimo!

Borzna poročila.

Cerih, 30. maja. Borzad 10, Pariz 12.16, London 21.71376, New York 438.8125, Bruselj 74.15, Milan 28.08, Amsterdam 242.15, Berlin 176.90, Dunaj 40, Praga 15.27, Varšava 82.50, Bukarešta 3.35.

Politični obzornik

Razpust nacionalne organizacije

Novosadski »Dan« poroča: Z odlokom ministrstva notranjih del oddelek III, št. 15326-38 z dne 4. V. je bil potrjen ukrep banske uprave dunavske banovine, s katerim je bila razpuščena organizacija »Nezavisna jugoslovenska nacionalna omladina«, katere delokrog je obsegal vse ozemlje naše kraljevine. Sedež glavnega odbora te mladinske organizacije je bil Novi Sad. Razpuščeno društvo je propagiralo ideje Ljotičevega Zbora. Razpuščeno je bilo, ker je bilo prekoračilo svoj, v pravih določeni mu delokrog.

Izhodišče narodne koncentracije

Kulturna in socialna revija »Misel in delo« razpravlja na uvodnem mestu o narodni koncentraciji in izvaja med drugim:

»Izhodišče narodne koncentracije moramo iskati v letu 1918. Takrat smo si prvič v svojem narodnem življenju začrtali lastno pot v bodočnost in s te poti ne moremo kreniti drugam kakor v nezvestno temo. Naša usoda se je po tem takratnem spontanem sklepu prav tako kakor po klicu krvi in prirodnih zakonih nepreklicno, nespremenljivo in nerazdružljivo zvezala z usodo slovenskega juga, z usodo državne in nacionalne skupnosti s Srbi in Hrvati. S tem smo Slovenci priznali, da smo del velikega državnega in kulturnega jugoslovenskega naroda. Realni interesi tega naroda zahtevajo posebno v današnjih časih totalitarnosti velikih nacijs in ožročenosti vseh malih narodov in držav posebno trdno kompaktnost, pa najsi je treba zanjo trčevati nekaj egoizma. Tej nezprosnosti zahtevi se ne more upirati nobena sentimentalnost, pa najsi razkrajajoči literati, ki se po svoji kulturi in mentaliteti čutijo bližje tujcu nego domaćinu, v samomorilnih trenutkih pišejo o ponosu narodne smrti. Tako se nam postavlja problem s slovenskega stališča. S stališča Srbov in Hrvatov ni prav nič drugega. Tudi zanje velja nujna realnost. Slovenska veja mora biti v njihovem lastnem interesu čim močnejša, ker stoji na predstazi proti zahodu. Da mora biti ta predstaza dobro oborožena, to se konkretno pravi, da mora biti gospodarsko močna, kulturno samobitna, po značaju odprta, skratka nacionalno zdrava, to je enako v korist Srbom in Hrvatom in ne manj v korist Slovincem samim. To spoznanje bi naj vsaj v usodnih časih ublažilo ali zatrlo vse tisto, kar nas posebno v zadnjih letih čedalje bolj zavaja k nepremišljenim korakom in k ekstremističnim ideologijam... Pisec zaključuje izjavo: »Slovenski in jugoslovenski izobraženec bo storilo svojo dolžnost, če bo znal preko dnevnih ovir in razdorov preteklosti urediti duhovno nacionalno koncentracijo. Na tej osnovi bo mogoče lepo zamisel spremeniti v dejanje.«

Zahteva po novih obč. volitvah v Kranju

Po zadnjih občinskih volitvah v Kranju so priključili kranjski občini še Struževce. Da bi tudi ta novi del občine dobil svoje zastopstvo v občinski upravi, bi se morale vršiti nove občinske volitve, ki jih v takem slučaju predvideva tudi zakon. Poslušajo se te zakonske določbe, je postal član obč. odbora gimnazijski direktor v p. Košnik bankski upravi v Kranju, v kateri zahteva, naj se postopa po zakonu in razpiše nove občinske volitve v Kranju. Zaradi tega koraka direktorja Košnika je Škerbec organ silno ozlovoljen pač zato, ker se očitno boj novih volitev, ki bi nemara njegovim ljudem prinesle marsikako razočaranje. Takole piše: »Gimnazijski direktor v p. g. Košnik je v svojem dopisu na kr. banksko upravo zahteval v Kranju nove volitve zaradi priključitve Struževca h Kranju. To željo podpira v Kranju tudi ljudska fronta, ki bi rada skupno z Živkovičevimi in Jevtčevićevimi nasilniki dobila kranjsko občino v roke. Mislimo, da je skoro preveč, če povemo le to, da je za vso to družbo kranjski magistrat le kisl grozdje. Če direktor v p. g. Košnik želi zapustiti mestni magistrat in mu ni prav kompromis, lahko vsak dan zapusti svoje mesto... Čudno je zares, da se boje novih volitev ljudje, ki venomer zatrjujejo, da imajo za sabo vse, »kar leze in grede!«

Kriza v splitski občini

Splitski župan inž. Kargotić, ki je več let opravljal ta posel, je nedavno tega odstopil in z njim je odstopilo tudi 20 občinskih odbornikov. Novi župan se ni imenoval, pač pa je toliko kakor gotovo, da pride na to mesto dr. Miro Budić, generalni tajnik splitske trgovske in industrijske zbornice. Največ tgdodov, da bi zasedel mesto podžupana, ima Zlatko Vrdoljak, so pa še v kombinaciji dr. Radica, Sokolić in Kocić. Bodoči splitski župan je znan sokolski delavec. Pravne študije je dovršil v Pragi, je torej dober Sloven in Jugosloven. Tudi kandidiranje za mesto podžupana so vsi odločno jugoslovenskega mišljenja.

Vojni dobrovoljci vabijo!

Naši vojni dobrovoljci so v zadnjih letih postali izredno gnilni. Leta 1936 so nas presenetili s svečanim razvijem prapora, ki je zbral velike množice rodojubejnega prebivalstva v veličastno manifestacijo jugoslovenske misli. Sledile so razne intimne, nepozabne akademije, pri katerih je sodelovala naša nacionalna javnost in ki so odkrivala vedno bolj idealne dobrovoljske duha. Lani so nas presenetili z izdajo svoje monumentalne knjige spominov: »Dobrovoljci-kladivarji Jugoslavije«, ki je med našimi rojaki v Evropi in Ameriki vzbudila ogromno zanimanje, tako da je njena za naše razmere velika naklada, skoro že razprodana. V jeseni so odkrili spominsko ploščo nepozabnemu tovarišu heroju Ivanu Gosariju, ki se ni bal pred smrtonosnim strelom avstrijskih pušk na dvostručno okupirane Beograda vzklikniti junaka zadnje besede: »Živela Jugoslavija! Živel kralj Peter!« Letos nameravajo naši vojni dobrovoljci izdati drugo knjigo spominov, ki bo zaključila prvo knjigo v kolikor mogoče zaokroženo celoto. Se mnogo načrtov imajo, poleg vsega dela pa bratsko lajšajo bodo številnim tovarišem, ki jim življenje ne da človeka dostojnega kruha, ne varne strehe nad glavo.

Sedaj nas naši dobrovoljci zopet vabijo. Dne 2. junija, t. l. priredijo v ljubljanski Kazini svojo akademijo kot uvod v ju-

bilejne proslave nastanka Jugoslavije z zelo zanimivim sporedom: predvajanje o delu vojnih dobrovoljcev pred 20. leti, glasbene in pevске točke vojske godbe in priključnih mladih umetnikov, recitacije pesmi in odlomkov iz solunskega dobrovoljskega dnevnika itd.

Castna dolžnost vsakega nacionalno čutečega človeka je, da se udeleži te svečanosti, ki bo zopet dvignila našemu času tako potrebno vero, navdušenje in moč za vztrajanje na poti, ki so jo že v davni začetki najboljši sinovi jugoslovenskega naroda.

Posebno pa je dolžnost naše mladine, dijaštva, da pride, posluša, se uči in krepki iz besed tistih, ki niso poznali in ne poznajo strahu, kadar gre za Jugoslavijo.

Imamo vtis, da naši dobrovoljci nekako hitijo, da korakajo v nekakem posebnem pohodu — nekako tako, kot so pred 20. leti skupno s srbsko armado in zavezniško vojsko predrti v srbskih bojih solunsko fronto, preleteli v neposnim elanu vso ogromno razdaljo od Soluna do Beograda v pičlih 40 dneh in začrtali z odločnim, viteškim dejanjem naše meje.

Ta pospešeni korak v delovanju naših vojnih dobrovoljcev pa je razumljiv: Zavedajo se, da so ravno oni prvi poklicani, da dajo iniciativo za pravilno proslavo jubileja dvajsetletnice Jugoslavije v istem junaskem duhu prostovoljnega žrtvovanja, v katerem je bila ustvarjena.

In zdi se nam, da jih še neka tajna sila priganja k delu: leto za letom polagajo v grobove v svobodni domači zemlji svoje tovariše, ki so jim pred 20. leti priznale krogle in granate, ki pa so izhrali ali na posledica vojnih naporov, ali pa jim je kak drugače nezprosna smrt ustavila srce. Dolgo vrsto tovarišev so že pokopali v svobodi; v zadnjem času se je njihov ponosni prapor nagnil nad grobovi dr. Ljudevita Pivka, Mihe Čopa in drugih.

Dobrovoljci morajo hiteti... Da izreče svoje zadnje besede, izgože, svariše in bodrilne besede vere, upanja in ljubezni do Jugoslavije. Da bi se vsa ta dobrovoljska misel v srca tistih, ki stopajo v množnih mladih in kipečih vrstah za nesrečno vojno generacijo, da bodo ti imeli varan in zdrav kašipot v viharne bodočnosti.

Zato: pojdimo vsi brez razlike na proslavo vojnih dobrovoljcev, da čujemo junaško besedo tistih, ki govorijo v imenu herojev, padlih za Jugoslavijo!

Z. Pa.

XVIII. Ljubljanski velesejem

13. razstavna prireditve
4. do 13. junija
1938.

Polovična voznina na železnici. Pri blagajnah železn. postaj kupite rumeno železniško izkaznico za din 2.—

Sejmišče obsega 40.000 m², preko 600 razstavljalcev 14 držav.

Posebne razstave: »Cesta« - Francija - Ploštvo - Avtomobili - Tekstil - Ženska domača obrt. Lepo zabavišče.

10. — 12. junija: III. državni trgovski kongres.

Danes otvoritev podružnice slaščičarne „PELICON“

Miklošičeva cesta, prej delikatesa Kham, nasproti hotela Uniona

Cenj. občinstvu in vsem našim cenj. odjemalcem sporočam, da bom vsa naročila točno in vestno izvrševal za godove, krst, birmo, sv. obhajilo, slavnostne prireditve — torte vseh vrst vedno na razpolago! — PRVOVRSTNI SLADOLED na najnovšem aparatu Frigidaire — Bonboni, čokolada!

Telef. 31-47

Zahteve srednješolskih profesorjev

Redni občni zbor ljubljanske sekcije Jugoslovenskega profesorskega društva

Ljubljana, 30. maja

Včeraj dopoldne so zborovali člani ljubljanske sekcije Jugoslovenskega profesorskega društva. Redni občni zbor je otvoril predsednik prof. Franjo Grafenauer s pozdravom zastopnikov oblasti, zastopnika iz Beograda prof. Radosava Markovića in zastopnika iz Zagreba prof. dr. Tkalčiča.

Tajnik glavne uprave prof. Marković je očrtal položaj profesorskega stanu po kongresu v Mostarju. Še vedno se društvo bori za zakonitost posebnega zakona o profesorjih. Zaposlitev brezposelnih profesorjev je nekoliko napredovala, a še vedno razmeroma veliko število profesorjev kandidatov čaka na službo. Letos je bilo 1897 profesorjev deležnih napredovanja, med temi je bilo mnogo suplentov s profesorskimi izpiti, ki bi morali še pred leti napredovati.

Predsednik prof. Grafenauer je pozval zborovalce, naj počaste spomin umrlih tovarišev, naj se poročajo, da dobita Murska Sobota in Kočevje postopoma spet popolno gimnazijo. Maribor pa še štirinastredno gimnazijo. Društvo je zahtevalo, naj se ustanove vsaj nižje gimnazije še v Dravogradu in Brezicah. V nekaj mesecih bo rešeno vprašanje uršulinske gimnazije in liceja. Nova gimnazijska poslopja naj bi se zgradila v Mariboru, Murski Soboti, Ljubljani in Celju. Kontraktualni suplenti, ki so dobili službo v začetku leta, so bili nastavljeni. Še vedno je nad 150 brezposelnih diplomiranih filozofov, med temi največ zgodovinarjev in geografov, germanistov, slavistov in pedagogov. V vsej državi je brez posla 1350 prof. kandidatov. Razmerje ženskih in moških

med temi je 40:60, kar dokazuje, da se počasi profesorski stan feminizira. Amandma o volonterjih je bil sprejet proti volji društva. Brezposelnost bi omilila skrajšanje službene dobe od 35 na 30 let. Od 31 zahtev, ki jih je ljubljanska sekcija predložila prosvetnemu ministru ob priliki ministrovega obiska v Ljubljani, jih je bilo izpolnjenih 11. V počitnicah bo sekcija organizirala izlet na Čukotovo.

O tajniških poslih je poročal prof. Urakar, o blagajniških pa prof. dr. Novak. Načelnik oddelka za šolske knjige prof. Šolar je poročal, da je odsek izdelal načrt, kako naj bi se vprašanje učnih knjig rešilo v prosti trgovini pod nadzorstvom oblasti, da bi bila zaščiteni študenti, kvaliteta učbenikov, svoboda spisovanja in cena.

V dopolnilnih volitvah je bil za podpredsednika vnovič izvoljen prof. dr. Pečovnik iz Maribora. V debati so zborovalci živahno razpravljali o vseh staveških vprašanjih, ki so ostala doslej nerešena. Zborovalci so sprejeli soglasno resolucijo, ki zahteva med drugim, naj se takoj zakonitost o srednjih šolah, naj se uvede avtomatično napredovanje profesorjev, naj se priznajo izgubljena leta za napredovanje in penzijo profesorjem, ki so bili l. 1932 in l. 1933 brez disciplinarne preiskave upokojeni, naj se ukine določba o suplentih-volonterjih. Glede učnih knjig naj se uredi tako, da slovenska knjižna produkcija ne bo oškodovana. Učne knjige za slovenske šole naj bodo slovenske po sestavi in izdelavi. Pouk slovenščine in srbohrvaščine v višjih razredih srednjih šol naj se uredi v smislu predlogov banske uprave in Slavističnega društva.

čani, da bomo dosegli z njimi za brati Čehoslovaki prvo mesto. Občinstvo je priredilo telovadec in telovadkam tako navdušene ovacije, kakor jih le redkokdaj doživimo pri javnih nastopih in akademijah. Krasen pa je bil pogled na zaključno skupino, ki so jo stvorili vsi oddelki v obliki monograma »Sokol«.

Občinstvo je znova priredilo viharne ovacije, ki so se polegale šele, ko so vsi oddelki in občinstvo zapeli junaško »Pesem sokolskih legij«. Ko je šel sledil mimohod vseh oddelkov, je bila lepa prireditev zaključena. Br. načelniku, s. načelnici in vsem vodnikom moremo k lepo uspelemu nastopu bratsko in iskreno čestitati z željo: Le naprej brez miru! Po telovadbi je bila v vseh prostorih Sokolskega doma prijetna zabava ob neumornem igranju društvene godbe, ki je tudi pri nastopu odlično izpolnila svojo nalogo.

J. H.

Pešizlet škofjeloškega sokolskega okrožja

Stari vrh, 27. maja

To je bilo na praznik radosti in veselja! Sokoli in Sokolice, naši bratje in sestre so naskočili škofjeloške planine, da se na svežem zraku pod milim netom povešale in

pozabavajo v pravem bratekem sokolskem duhu. To je bil pešizlet vsega škofjeloškega sokolskega okrožja na Zapravah pod Starim vrhom. Iz vseh sokolskih gnezдов so prihajali pripadniki Tyrševe misli: iz Sela, Zelenikova, Poljana, Gorenje vasi, Trate, Sovodnjega, predvsem pa svedra iz Škofje Loke. Ločani so odšli iz mesta v četverostopih z vojaško godbo na četu Pot je bila dolga kar štiri ure hoda!

Več sto Sokolov in Sokolic je najprej počastilo državno zastavo, potem je pa spregovoril prvi podstarešina loškega Sokola br. Rudolf Horvat. Do 13.30 je bil odmor, potem je pa šlo lepo po vrsti... proste vaje, igre, razporeditve, petje, harmonika — vse se je pomešalo v neprisiljeno bratsko zabavo, ki je pokazala kako potrebni ti bili večkrat taki pešizleti. In tako je kar brž minil čas, ko je bil ob 15.45 zopet zbor. Spregovoril je za alovo br. Horvat, znova je bila izkazn čast državi zastavi, zaorila je pesem sokolskih legij in sokolska himna in že so se tele pomikali sokolske skupine vsaka v svoji domači kraj. Ločani so se vrnili na Poljansko dolino, kjer jih je pred vstopom v mesto sprejela zopet vojaška godba ki je popeljala potem močno skupino izletnikov naravnost v Sokolski dom. Bil je lep dan sokolskega zdravja in bratstva.

Tokio in vojna

V japonski prestolnici se sledovi vojne s Kitajsko skoraj sploh ne poznajo

Tokio se koplje v 10. mesecu vojne v toplih žarkih japonskega pomladnega solnca. Človek mora dolgo iskati in znati mora najti, če hoče opaziti na ulicah japonske prestolnice sledove vojne. Tako se mora ustaviti pred majhno knjižarno z izložbenimi okni na ulico, pomešati se mora med študente, zvergovane v izložbo in neopazno mora listati po ilustriranih knjigah. To so grdo ilustrirane knjige, v njih vidimo japonske vojake v tankih, japonske vojake v letalih in japonske vojake v strelških jarkih. To so ilustrirane knjige, kakršne mora čitati mladina vsake vojujoče države, knjige kakršne ima za vojno navdušena mladina vseh evropskih držav. Tu v mali knjižarni, je vojna.

krat izgubila temelje svojega obrata. Kako naj izdelujejo električno žico, če pa vlada ne dovolji uvoza medij? In kako naj vlada dovoli to kovino za izdelavo električne žice, če jo pa sama drugod nujno potrebuje? Poročna oblačila s svojimi zlatimi vlakni in medenastimi žica — tu je vojna.

Toda parniki prihajajo v Yokohamo vsak dan. Prihajajo iz vseh krajev sveta, natozorjeni s starim železom, bombaževino, kavčugom, nafto, medjo. Japonska je siromašna, uvažati mora sirovine, da jih v svojih tovarnah predeluje. Potrebuje pa mnogo več, nego si more dobiti, a novi obrambni zakon, ki dela iz nakupa in prodaje tujega denarja nekakšen verski obred govori zelo jasno. V pristanišču Yokohame, oddaljenem 40 minut od Tokia, in za bančnimi pulci v Tokiu — tu je vojna.

V Tokiu se ne govori mnogo o vojni. Razmerje do nje je čudno, neosebno. Kitajska je daleč. Japonska pa nima vojne niti doma, niti na svojih mejah. Med domovino in bojiščem je velika razdalja. Z ladjo se je treba voziti 2 dni in 2 noči. Tisti, ki imajo na bojišču svoje, vedo, da so na Kitajskem in da se niso odpeljali tja za zabavo. Kdor pa tam nikogar nima, se še manj zanima za vojno in še manj misli na to, kaj se tam godi. Japonska je siromašna dežela, vendar pa ima svoj luksuz. Ta luksuz pomeni toplo, snažno, osvetočjo kopel in udoben dom. Japonci zdaj pridno zavijajo svoj »komfort« in ga pošiljajo na bojišče. To je čaj, tobak, brisače, novine, slaščice, japonski slani in ribji keksi ter milo. Kitajska je namreč nesnažna, nesnažna je pa najhujši sovražnik vojske. Mnogi dobe pohvale in jih ponosno kažejo drugim. Storiši so svojo dolžnost.

V Tokiu je vojna nekaj oddaljenega. Japonski listi o nji ne pišejo mnogo. Pišejo o cvetočih črešnjah, o velikem prazniku dečkov, o reorganizaciji vlade, o prevratih v industriji. A vojna? Prav za prav je že davno končana. Mlado zelenje dreves ob veliki trgovski cesti Ginci je mirnejše, kakor je bilo kadarkoli. Pomladna kimona so v jasnih, veselih barvah. Solarčki v svojih mornariških oblekah imajo rdeča lica. Vlaki, vozeči v hrbitovito okolico prestolnice, so nabito polni. Parki okrog hrma Asakuse so podobni mravljiščem. In čudno — malo uniform viditi. Vojna je tu, a moraš njene sledove dolgo iskati in znati moraš najti jih, sicer jih sploh ne opaziš.

STRIC IN NEČAK

Nečak: Končno sem te našel doma, stric. Šestkrat sem te zaman iskal.

Stric: A zdaj si me zaman našel.

Japonski cesar

Ali pa te mora voditi mlada gospa dobro situiranega doma, da prideš končno do skrbno zaklenjene zakladnice. Ozreti se moraš na zaboje in omare, kjer je spravljeno premoženje celih pokolenj. In slednjič se ti mora ustaviti pogled na poročnih oblačilih. Ta so kakor kovina, ta bogata blesteča kimona, vsa preprežena in prepletana z zlatimi vlakni. Niso posebno stara ta oblačila in vendar vidiš na prvi pogled, da spadajo v muzej. Zdaj namreč na poročnih oblačilih Japonci ne več zlata. Japonska potrebuje svoje zlato za nakup sirovin. Teh pa potrebuje Japonska mnogo, če hoče v vojni s Kitajsko zmagati. Velika podjetja za predelavo inozemskih sirovin v čisto industrijske svrhe so naen-

Prof. Urbani 50 letnik

Znameniti italijanski slavist prof. Umberto Urbani, profesor na univerzi v Trstu, je proslavil 24. t. m. 50letnico rojstva. Njegovo ime se vedno pogosteje pojavlja v kulturnih rubrikah našega tiska. Prof. Urbani je bil rojen 24. maja 1888 v Capodistriji, kjer je tudi študiral gimnazijo, potem se je pa posvetil študiju klasične filologije na graški univerzi. Kot profesor je poučeval na raznih srednjih šolah, delal je pa marljivo tudi kot pisatelj in publicist. Skupna težka usoda Italijanov in Jugoslovenov pod Avstro-Ogrsko mu je dala pobudo, da se je jel zanimati za literaturo Srbov, Hrvatov in Slovencev. Naša najboljša literarna dela je prevedel v italijansko in izpolnil to zbirko pozneje s dvema zbirkami kritičnih študij o moderni jugoslovenski literaturi.

Kakor njegovi tovariši, se je moral tudi on med vojno seznaniti z brezobzirno avstrijsko justico. Bil je dolgo interniran. Na tržaško univerzo je prišel leta 1927 kot profesor srbohrvaščine in jugoslovenske književnosti.

Popoln solnčni mrk

Včeraj je bil popoln solnčni mrk, drugi v tekočem letu in obenem tudi v tekočem mesecu. Kakor solnčni mrk 14. maja, tako se tudi včerajšnji v naših krajih ni videl, ker je šel pas popolnega mrka preko južne polute od Setlanskih otokov preko otokov Južne Georgije in do južnega polarnega kroga. Bil je pa to eden najvažnejših solnčnih mrkov v zadnjem času, ki naj bi omogočil učenjakom proučevati svetlobo in znano Einsteinovo relativitetno teorijo. Včeraj je namreč bilo solnce v sozvezdju Bika, kjer je mnogo zvezd. Zvezdoslovci so se pripravili na opazovanje zakritja mnogih zvezd, kar sicer onemogoča solnčna svetloba. Ti pojavi naj bi potrdili Einsteinovo odkritje, da je svetloba stalna v solnčnem gravitacijskem polju kakor gromotni delec, da se pod vplivom solnčne privlačnosti nekoliko pomakne iz svoje premočrtni poti.

Premikanje svetlobnih žarkov morajo učenjaki poznati zato, da lahko določijo gmoto in težo svetlobe. Ta gmota je sicer neznamna, vendar pa izžubljajo nebesna telesa z izžarjevanjem zelo mnogo na svoji teži. Tako so učenjaki izračunali, da izžari solnce na dan okrog 180.000 ton gmote. Pri celotni teži je seveda to neznamna količina, ki se pozna šele v milijonih let.

Ker se je pa videl včerajšnji solnčni mrk samo v krajih, kjer je le nekaj otokov in kjer je podnebje za opazovanje zvezd zelo neugodno, ni bila organizirana nobena večja ekspedicija zvezdoslovcem, ki bi opazovala solnčni mrk. Zvezdoslovci čakalo na leto 1940, ko se bo 1. oktobra videl solnčni mrk dobro na ozkem pasu celice od Kolumbije preko zapadne južnoameriške obale do Južne Afrike.

Kuoni domače blago!

— Zdaj grem k inspektorju. Hvala vam, fantje, sestanemo se na znanem kraju.

— Že vem, »Hotel v zatišju«, — se je zasmel potepuh v široki suknji.

Razšli so se in Sketch je krenil proti policijski stražnici.

Vstopil je in veselo pozdravil inspektorja.

— Kaj je novega? — je vprašal Braun.

— V splošnem ne mnogo. Za Kernovim plotom najdemo moža z grdo razbito glavo. Ne upal bi si trditi, da ni že mrtev, toda ti falotje imajo matje življenje.

Inspektor ga je presenečeno pogledal.

— To je že tretji mrtvec v enem dnevu.

— Saj bi bil lahko ležal zdaj tam jaz. Bodalo, ki ga najdemo v njegovi roki, je bilo namenjeno meni. Morda boste tega človeka veselili. Toda — njegovo pravo ime mi ni znano. Klicali so ga Piccadilli in pobegnil je s Hudčevih otokov. Objavite v policijskem poročilu, da je bil ubit, ko je hotel nekoga umoriti. Mislim celo, da je na njegovo glavo razpisana nagrada 5000 frankov in čestitam vam.

Inspektor ni mogel spraviti iz sebe odgovora, kajti Sketch je segel v žep, potegnil iz njega sveženj bankovcev in jih vrnil na mizo, rekoč:

— Sto jih je. Shranite te!

— Pa ga vendar niste oropali?

— Ne, njega ne. Sicer pa — saj sploh niso ukra-

demi. Dobil sem jih.

— Dobili? Za kaj?

E. KIRCHBERGER:

Malokaj,

ROMAN otok gobaucevu

Toda Sketch je imel priče. To je pomenilo, da je v Nukualufi še nekaj ljudi, ki vedo, da je zdaj Sketch pri njem in ki tudi vedo, čemu je prišel k njemu. To pomeni, da ima ta potepuh vse ase v rokah.

— Kaj je z Burnom? — je vprašal Sketch mirno in si prižgal pipo.

— Leži zgoraj v sobi. Glavo ima malo razbito... — Dejal bi... odrgnjeno kožo, ni pa nič čudnega, da leži. Taki pajaci, ki so se sukali v Londonu samo po parketih, imajo zelo nežno kožo, čeprav so falotje.

— Kaj ste pa vi? — je vprašal Kern posmehljivo.

Sketch se je zasmeljal.

— Tudi falot. Uganili ste, ravnatelj, samo da kradem jaz le zločincem in morilcem Poštene ljudi pustim navadno pri miru.

— Čemu ste prišli?

— Hm. Po denar. Za molk.

— Ničesar ne dobite, — je odgovoril Kern srdito, — pač vas pa ovadim.

— Dobim zaenkrat sto funtov, ovadili me pa ne

35

boste. To veste prav tako dobro, kakor jaz, mar ne? Zaenkrat boste lahko mesec dni živeli v prijetni zavesti, da policija še vedno misli, da ugrabljajo dekleta domačini.

Kern se je zamislil. Potem je pa dejal počasi:

— Čujte, dam vam tisočak in vi izginete z otoka. Za vedno!

Sketch se je že zopet smehljaj.

— Ta predlog ni napačen, toda ne sprejemem ga. Ostanem pri svojem stotaku. Odpotovati ne morem in povem vam, zakaj ne — imam namreč rad vašo hčerko.

Kern je od presenečenja izbulil oči. Že je hotel zakričati, potem se je pa toliko premagal, da je samo srdito siknil:

— Dobro, ostanite. Zagotavljam vas, da vam bodo prišli domačini do živoga.

— Kaj šel! Noče se mi še v grob, — je odgovoril Sketch smeje.

Kern je potegnil iz žepa sveženj bankovcev, naštel je sto funtov in jih vrnil pred Sketcha. Leta jih je malomarno spravil v žep.

— Upam, da pridem čez mesec dni po nov obrok, — je dejal že na pragu.

— Upam, da boste čez mesec dni mrtvi!

Bila je že trda tema, ko se je okrog zidov poslopja DHPG plazila visoka postava. Ozirala se je previdno in ko ni opazila nikjer nič sumljivega, se je stisnila k steni točno tam, kjer je bil dobro uro prej Sketch preplezal zid.